

La cultura catalana a Catalunya, estat de la qüestió!

Catalunya | 24-02-2007 | 12:34

'El preu de ser català' (Meteora) de Patrícia Gabancho fa pocs dies que ha sortit i ja hi ha signes que es convertirà en un llibre molt llegit. Per Gabancho: 'Connecta amb el malestar que té un sector important de la població, que intueix que estem en un moment de possible no retorn de la cultura i la llengua catalana'. L'autora ordena i clarifica. El punt de partida: no tot el que es fa a Catalunya és cultura catalana. Llegiu un opuscle del llibre.

Explica Patrícia Gabancho: 'D'entrada el llibre diu: acabem amb la conya de que tota la cultura que es fa a Catalunya és cultura catalana. La nostra és una societat bicultural, on hi ha una cultura espanyola i una cultura catalana. I això sembla mentida que costi tan d'entendre, perquè oi que no considerem pas cultura catalana la que fan els equatorians que viuen a Catalunya? Doncs no és cultura catalana la que fan els catalans que s'adscriuen a la cultura espanyola'.

L'autora dedica un capítol a anècdotes que ha recollit darrerament al voltant d'aquest fet. Una, reveladora, parla del funeral de Jordi Sarsanedas, escriptor que va estar al capdavant d'institucions literàries i culturals importants del país, com la Institució de les Lletres Catalanes, l'Ateneu Barcelonès, la revista Serra d'Or... Gabancho escriu: 'Ningú, absolutament ningú, dels qui fan del castellà el seu instrument de creació o de feina, no hi era present. La cultura espanyola de Barcelona, de Catalunya, no s'hi va sentir cridada. No hi eren els escriptors, ni els editors, ni els agents ni ningú. Aquest món cultural s'havia reunit la mateixa setmana per celebrar el Premi Herralde, concedit per l'editorial Anagrama a novel·les escrites en espanyol de totes les procedències. L'heroi de la festa havia estat, o almenys així ho recollien les cròniques, Francesc de Carreras per l'èxit electoral del partit dels Ciutadans, que ell va contribuir a fundar. Si la cultura catalana i la cultura espanyola a Catalunya no són dues cultures, que algú m'ho expliqui molt ben explicat'.

A partir d'aquest supòsit, l'autora analitza quin és l'estat de la cultura catalana: 'És una cultura riquíssima, és la cultura sense estat més important del món. Ara, és una cultura que no té registre popular. És la cultura de les classes mitjanes cultes. Per entendre'ns, la cultura de masses, la cultura dels qui no tenen cultura, és en espanyol o es vehicula en llengua castellana. Aquest gènere el català no el toca. Ni en l'àmbit televisiu. Sabeu que en una enquesta realitzada a l'àrea metropolitana de Barcelona la gent considerava TV3 com una televisió intel·lectual?'.

'I per dalt ens han tret el prestigi. Des dels anys noranta hi ha hagut una ofensiva política contra els nacionalismes, de tal manera que escriure en català, cantar en català, etc es considerava un fet identitari. I s'associava a província, pre-modern, no cosmopolita... No és veritat, Catalunya sempre ha estat una cultura oberta al món. Però el discurs va anar calant i avui el prestigi el tenen els editors i els autors que han adoptat la cultura espanyola.'

L'any 1980 Patrícia Gabancho va publicar el llibre 'Cultura rima amb confitura', on a partir d'entrevistes a personatges com Narcís Comadira, Montserrat Roig, Quim Monzó, Pere Gimferrer... analitzava la situació de la cultura catalana. Què ha passat en aquests gairebé trenta anys? Diu: 'Lavors era una cultura que necessitava mercat, necessitava registre popular, però tenia prestigi i ara l'ha perdut. Hem perdut trenta anys perquè el camí no ha estat el correcte. I hi ha responsabilitats per totes bandes: en política lingüística s'han comès errors garrafals (no s'ha fet la catalanització visual, no s'ha aplicat la llei) i l'actitud lingüística dels catalans, que continuen passant-se al castellà a la primera de canvi. Això per una llengua és mortal, perquè la converteix en una llengua subordinada i inútil. I l'ensenyament, és una catàstrofe absoluta. Exagerant, els joves surten de l'escola apàtrides i incultes. L'escola no crea usuaris de cultura només consumidors. I el que s'estudia d'història i de cultura de Catalunya és demencial, perquè es fa des d'una lectura en clau espanyola i el catalanisme polític i cultural s'explica fragmentat. Pels nens el català és la llengua del professor'. Gabancho s'exclama: 'I encara ens sorprenem de que les coses vagin tan malament. Que el català existeixi és un miracle!'.

Per Gabancho la projecció exterior també falla: 'No sabem què coi hem de presentar a Frankfurt. I encara diem que la cultura catalana ha de passar per Madrid. És imprescindible que la imatge, la foto, de la cultura catalana no sigui difuminada. Per això no pots fer passar el Ruiz Zafón per cultura catalana perquè no ho és'.

'El català és acomplexat. El català per no molestar és capaç de renunciar a tot. I si contestes et diuen que ets identitari. No som identitaris som supervivents! Jo espero alguna bufetada forta, potser em diran integrista... No hem d'oblidar que la cultura espanyola a Catalunya és molt activa. Quan es va sentir amenaçada va crear el Foro Babel. Aquell manifest el van signar tots excepte Tereci Moix, Manuel Vázquez Montalbán i Josep Maria Castellet. Ara els del Foro Babel han passat a Ciutadans.'

L'autora no només analitza la situació, sinó que apunta les claus per intentar redreçar la situació. Per ella la solució passa per rectificar la política lingüística, per revisar l'educació i per ser decidits en la projecció exterior. I en aquest aspecte és molt crítica amb el paper que ha jugat l'ajuntament de Barcelona: 'Ha jugat a no ser capital de Catalunya. No podem pretendre que Barcelona sigui la capital de la cultura espanyola, això sí que és provincianisme, sinó que és la capital de la cultura catalana, una posició que no ha exercit en trenta anys'.

Fuente: Loste

Autor: Loste